

Asia: VN/549/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vanhusasiavaltuutetusta

Lausunnonantajan lausunto

Voidaanko esityksellä näkemyksenne mukaan parantaa ikääntyneiden asemaa ja edistää ikääntyneiden oikeuksia?

Itä-Suomen aluehallintoviraston näkemyksen mukaan esityksellä voidaan parantaa ikääntyneiden asemaa ja edistää ikääntyneiden oikeuksia, mikäli esityksen mukaiset tavoitteet toteutuvat. Itä-Suomen aluehallintovirasto pitää tärkeänä, että vanhusasiavaltuutettu on vanhusten oikeuksien asialla. Vanhusasiavaltuutetun tulee olla itsenäinen ja riippumaton viranomainen, joka edistää vanhusten oikeuksien toteutumista. On tärkeää, että vanhusasiavaltuutettu varmistaa vanhusten oikeuden ja aseman otettavan huomioon lainsäädännössä ja päätöksenteossa.

Onko teillä huomioita koskien valtuutetulle säädettäviä tehtäviä?

Vanhusasiavaltuutetulle säädetyt tehtävät ovat laajoja ja näin ollen niihin tulee varmistaa riittävä resurssointi. Vanhusasiavaltuutetun tulisi fokusoida toimintaansa ennen kaikkea tiedotukseen ja tiedon välittämiseen. Vanhusasiavaltuutetun tulisi tuoda vanhusten näkökulmaa esiin näkyvästi ja kuuluvasti yhteiskunnassamme. Pällekkäisyys suhteessa muihin viranomaisiin on huomioitava ja esityksen mukaan se onkin tehtävissä pyritty huomioimaan. Itä-Suomen aluehallintovirasto ehdottaa, että vanhusasiavaltuutettu voisi määritellä vuosittain tehtävät, joihin keskittyy ensisijaisesti. Toiminnassa viranomaisyhteistyön ja yhteistyön edistäminen on tärkeää. Vanhusasiavaltuutettu voisi julkaista vuosittain vanhusbarometria, jossa hän selvittäisi samoin kuin lapsiasiainvaltuutettu, mitä vanhusten mielestä kuuluu hyvään elämään ja miten nämä asiat toteutuvat vanhusten elämässä.

Vanhusasiavaltuutettu voisi yhtenä lainsäädännön kehittämistehtävänä vaikuttaa vanhusten taloudelliseen tilanteeseen siitä näkökulmasta, onko kaikilla vanhuksilla yhdenvertainen taloudellinen mahdollisuus palveluihin. Asiakasmaksulainsäädännön puutteellisuudesta johtuen vanhuksat ovat tällä hetkellä eriarvoisessa asemassa.

Muut huomiot esitysluonnoksesta

Itä-Suomen aluehallintovirasto ehdottaa, että vanhusasiavaltuutettu määrittelisi toimintansa painopistealueet esimerkiksi vuosittain yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Vanhusasiavaltuutetun toiminnan tulisi alusta alkaen olla aktiivista ja toiminta tulisi tehdä näkyväksi, että sillä olisi yhteiskunnallista merkitysvyyttä ja vaikuttavuutta.

Ahonen Ulla
Itä-Suomen aluehallintovirasto

Porkka Marja
Itä-Suomen aluehallintovirasto - Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -
vastuualue